

JÓZEF M. DOŁĘGA

EKOFILOZOFIA JAKO FILOZOFIA PRZYRODY ZORIENTOWANA NA POTRZEBY OCHRONY PRZYRODY

Przedstawiony poniżej szkic projektu filozofii przyrody w ujęciu systemowym na pewno wymaga dyskusji i uzupełnień, niemniej może stanowić interesującą propozycję dla optymalnego wyznaczenia zadań filozofii przyrody i filozofii nauk przyrodniczych. Choć ekofilozofię można rozpatrywać jako dziedzinę niezależną od filozofii przyrody, to jednak należy zauważyć, że zarówno przy rozpatrywaniu – w kategoriach przestrzennych – czynników bliższego oraz dalszego środowiska jest w gruncie rzeczy poświęcanie uwagi określonym zespołom wchodzącym w skład przyrody. A skoro tak, to prowadzone rozważania doprowadzają do podejmowania niektórych problemów filozofii przyrody. Także filozofowie przyrody powinni w większym zakresie uwzględniać perspektywę ekofilozofii.

Taka koncepcja filozofii przyrody byłaby dobrą szkołą dla kandydatów do kapłaństwa, nauczycieli religii, homiletów oraz redaktorów pism podejmujących dialog z młodzieżą w obszarze problemów światopoglądowych i zagadnień stosunku religii i wiary do nauki i kultury. Studenci innych kierunków studiów znaleźliby natomiast rzetelne zakotwiczenie swoich poglądów na środowisko, w którym żyją.

PROJEKT STRUKTURY FILOZOFII PRZYRODY W UJĘCIU SYSTEMOWYM

I. EPISTEMOLOGIA I METODOLOGIA FILOZOFII PRZYRODY

1. Nazwy filozofii przyrody
2. Przedmiot badań filozofii przyrody
3. Metoda filozofii przyrody
4. Koncepcje filozofii przyrody
5. Filozofia przyrody a inne nauki

II. KOSMOFILOZOFIA

1. Charakterystyka nauk fizykalnych
2. Właściwości bytu materialnego

Prof. dr hab. JÓZEF M. DOŁĘGA – Katedra Edukacji Środowiskowej w Instytucie Ekologii i Bioetyki UKSW; adres do korespondencji: ul. Dewajtis 5, 01-815 Warszawa, e-mail: jmd@uksw.edu.pl

3. Teorie bytu materialnego
4. Determinizm, indeterminizm, przyczynowość, prawa przyrody
5. Modele kosmologiczne

III. BIOFILOZOFIA

1. Charakterystyka nauk biologicznych
2. Pogranicze życia
3. Geneza życia
4. Istota życia
5. Ewolucja życia

IV. EKOFILOZOFIA

1. Charakterystyka nauk ekologicznych i środowiskowych
2. Filozoficzne zagadnienia w ekofilozofii
3. Antropologiczne zagadnienia w ekofilozofii
4. Aksjologiczne zagadnienia w ekofilozofii
5. Edukacyjne zagadnienia w ekofilozofii

Słowa kluczowe: biofilozofia – ekofilozofia.

Key words: biophilosophy – ecophilosophy.

ZBIGNIEW WRÓBLEWSKI

PRAKTYCZNE HORYZONTY FILOZOFII PRZYRODY

Tytułowe pytania panelu dotyczą adresatów („komu?”) specjalistycznej wiedzy filozoficznej, jaką jest filozofia przyrody, oraz funkcji („po co?”), jakie ta wiedza może pełnić. Odpowiedź na te pytania jest przeze mnie zawężona do propozycji praktycznej filozofii przyrody (dalej: PFP), która jest uaktualnioną wersją dociekań filozofii przyrody. Uaktualnienie dokonuje się w co najmniej trzech punktach.

Dr ZBIGNIEW WRÓBLEWSKI – Katedra Filozofii Przyrody Ożywionej na Wydziale Filozofii KUL; adres do korespondencji: Al. Racławickie 14, 20-950 Lublin, e-mail: zbyl@kul.lublin.pl